

Krucifixet och branden

Lars-Otto Lindskog berättar om det gamla krucifixet i Kropp som återfanns och kunde hängas upp igen i kyrkan.

Där E:4an och E:6an korsar varandra, vackert belägen på höjden, ligger Kropps kyrka. Läs den spännande historien om kyrkans krucifix som återfanns och om den förödande branden på 1930-talet.

På en höjd med milsvid utsikt över bygden uppfördes Kropps kyrka troligen under 1100-talet i huggen sandsten. På 1200-talet restes tornet och på 1400-talet slogs valv i kyrkan. Korsarmarna i norr och söder tillkom på 1700- och 1800-talen. Då revs kyrkans valv och ersattes med ett inbertak av trä. År 1823 byggdes tornet om och försågs med lanternin.

När man kommer in i kyrkan ser man genast den unika läktarpredikstolen från 1616 – den enda fullt bevarade i Skåne. Den är troligen ett verk av den berömda tyske träsnidaren Statius Otto som var i den danske kungens tjänst. Den har fantasifulla reliefer av Bibelns berättelser.

I norra korsarmen hänger ett epitafium över prästfamiljen Hoffgaard, troligen målat 1660 av en av Rembrandts närmaste lärjungar. Hoffgaard var kyrkoherde i Kropp i 38 år och har bekostat altaruppsatsen från 1668 i nordtysk barockstil. Altartavlan målades 1929 av Per Siegård.

Krucifixets armar återfanns

Det gamla krucifixet som hänger i norra korsarmen har en egen historia. Krucifixet är från 1400-talet och har från början hängt i triumfbågen mellan koret och långhuset. På

telefon när jag konstnären Ingrid Hjärne som numera bor uppåt landet. Ingrid var tidigare ledamot i kyrkorådet här i Kropp och innan jag hunnit ställa några frågor börjar hon entusiastiskt berätta:

– Allt började med att kyrkoherde Knut Olsson fick ett telefonsamtal från Riksantikvarieämbetet om att ett par armar tillhörande ett krucifix, som då fanns på Kulturen i Lund, skulle finnas gömda i arkivet i Kropp. Men nej, där fanns inga armar.

Knut Olsson, som var kyrkoherde i Kropp under arton år, gav sig inte så lätt och minns händelsen när jag talar med honom på telefon:

– Jag tog en stege och klättrade upp i förrådet mitt emot kolumbariet i kyrkan. Jag sträckte mig så långt det gick och högst upp och längst in hittade jag armarna inlindade i ett stycke tyg.

Återbördades till Kropp

Ingrid Hjärne engagerade sig genast i att försöka få tillbaka krucifixet till den plats där det hörde hemma. Det blev många telefonsamtal med riksantikvarieämbetet i Stockholm, museet i Helsingborg och Kulturen i Lund för att övertyga dem om att Kropp skulle klara av att ta hand om krucifixet på ett bra sätt. Så till sist fick man tillstånd att hämta det och

Ingrid berättar:

– Jag satte mig i min lilla minibuss och körde till Lund, ända fram till bakhjulet på Kulturen och ut bar man det som såg ut som en kropp inlindad i lakan och placerade den i min lilla buss! En och annan lundabo tittade nog lite misstänksamt på det hela!

Ingrid körde direkt till museet i Helsingborg där konservatorn Adolf Kehrer väntade. Hans uppgift var att rengöra krucifixet och armarna var redan där.

En av dem som var med och satte upp krucifixet i kyrkan 1997 var konstsmeden Lars-Otto Lindskog i Hjortshög. Vi träffas i kyrkan och Lars-Otto berättar:

– Jag tillverkade krokar av smidesjärn och trä som krucifixet hänger på. Jag minns att vi fick ha handskar på under arbetet med monteringen.

Lars-Otto hade fått i uppdrag att ordna uppsättningen utan att någon åverkan gjordes på krucifixet. Den högtidliga händelsen dokumenterades av Sveriges television som sände ett inslag i tv-nyheterna.

Den svåra branden 1931

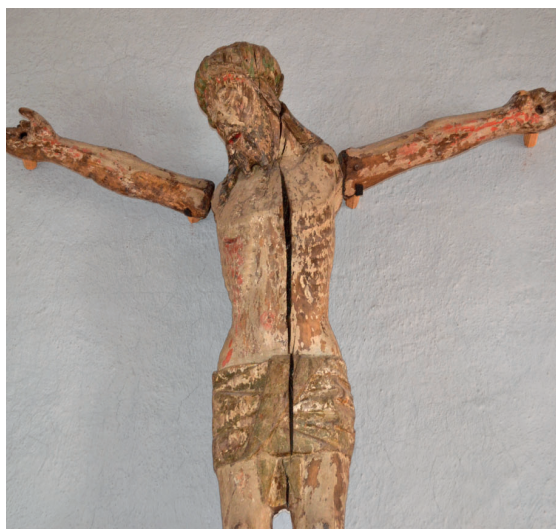
I arkivmaterial påträffar jag tidningsrubriker som ”Kropps kyrka nedbrann igår” och ”En våldsam tempelbrand på höjden över slätten”.

Kropps kyrka ligger vackert uppe på höjden.

Den unika läktarpredikstolen, 1600-talsmålningen av prästfamiljen Hoffgaard och det gamla krucifixet pryder Kropps kyrka.

I mars 1931 härjade en svår brand i Kropps kyrka och flera brandkårer kämpade mot elden som ödelade kyrkan.

Det var en vinterdag i mars 1931 som kyrkvaktmästaren på morgonen hade gjort upp eld i en järnkamin i kyrkan. En barn gudstjänst skulle äga rum när kyrkoherde Kaleb Andersson såg att rök steg upp från kyrkans tak. Utanför kyrkan hade barn samlats och kyrkvärden Fritz Lindahl, som även var skollärare, tog med de äldsta pojkarna in i kyrkan för att bära ut inventarier.

Försökte rädda klockorna

Ett fel på rökgången hade troligen orsakat att det nu brann i takstolen. Inte mycket kunde göras för att hejda branden och Öresunds-postens utsände rapporterade om väldiga eldtungor som slog ut från taket. Först på plats var socknens frivilliga brandkår med en gammaldags handspruta och på foton ser man hur män i svarta hattar bär vatten i mjölkkanor. Snart anslöt även Fleninge brandkår och brandsprutor från Hjortshög och Björka. Helsingborgs brandkår ryckte ut med en bogserad motorspruta, men fick motorstopp och blev försenade. Brandchefen berättade för reportern: "Vid vår ankomst var hela kyrkan övertänd. Elden hade redan spridit sig till tornbyggnaden och vi koncentrerade vårt arbete till att försöka rädda kyrkklockorna."

På ett foto syns en steg rest mot tornluckorna och brandmän som klättrat upp med slangar. Brandmän stod även uppe på murarna till kyrkans avbrända tak och man lyckades rädda det bjälklager i tornet som höll upp klockorna. Dock sprack storklockan från 1734, men ingen människa kom till skada i branden.

"Jag sträckte mig så långt det gick och högst upp och längst in hittade jag armarna."

När elden var släckt stod endast de sotiga yttermurarna kvar, men på altaret gjordes ett fynd – den stora skulpturen "Thorvaldsens Kristus". Den var helt nedsvärtad av sot, men hade stått emot hettan och elden. Kyrkoherde Kaleb Andersson uttalade sig i Helsingborgs Dagblad: "Som väl var lyckades vi rädda allt av historiskt värde, men bänkinredningen,

predikstolen och orgeln från 1800-talet blev lågornas rov."

Återuppbyggd och förskönad

Snart bestämdes att kyrkan skulle byggas upp igen och i december 1932 kunde den återinvigas. Exteriören återställdes, men invändigt förändrades en del. Bland annat uppfördes ett kolumbarium för ätten Bennet, en triumfbåge och fem kryssvalv byggdes och läktarpredikstolen sattes åter upp på sin ursprungliga plats. Den hade tidigare flyttats till Rosendals slott och undkom därför branden. 1950 byggdes en ny orgel av den danska firman Frobenius.

Även på senare år har kyrkan förskönats med nya inventarier som Ingrid Hjärnes oljemålning i vapenhuset och ljusbäraren och dopträdet som båda tillverkats av Lars-Otto Lindskog. För fyra år sedan fick kyrkan dessutom nya kyrkfönster och nyligen har en målning som tillhört kyrkoherde Kaleb Andersson förvärvat till kyrkan.

**Text och foto:
Olof Tholander**

